

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET JUNGIC protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 73024/16)

PRESUDA

STRASBOURG

2. ožujka 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Jungić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Frédéric Krenc, *predsjednik*,

Diana Sârcu,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Viktoriya Maradudina, *vršiteljica dužnosti zamjenika tajnika Odjela*,
nakon vijećanja zatvorenog za javnost 2. veljače 2023. godine,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva protiv Republike Hrvatske podnesenog Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 24. studenoga 2016.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa L. Horvat, odvjetnica iz Zagreba.

3. Vlada Republike Hrvatske („Vlada”) obaviještena je o zahtjevu.

ČINJENICE

4. Podaci o podnositelju zahtjeva i informacije bitne za zahtjev navedeni su u priloženoj tablici.

5. Podnositelj zahtjeva prigovorio je prekomjernoj duljini trajanja parničnog postupka. Prigovorio je i neodgovarajućim uvjetima u kojima je bio lišen slobode te nedjelotvornosti domaćih pravnih sredstava dostupnih u tom pogledu.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

6. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je duljina trajanja parničnog postupka koji je u tijeku i koji je pokrenuo protiv države kako bi ostvario naknadu za neodgovarajuće uvjete u kojima je bio lišen slobode nespojiva s pretpostavkom „razumnog roka”. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije, koji u mjerodavnom dijelu glasi kako slijedi:

„Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi ... svatko ima pravo da ... sud ... u razumnom roku ispita njegov slučaj...”

7. Razdoblje koje je potrebno uzeti u obzir započelo je 21. prosinca 2012. i još nije završilo. Stoga traje više od deset godina na tri razine nadležnosti.

8. Sud ponavlja da se razumnost duljine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i imajući na umu sljedeće kriterije: složenost

predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i nadležnih vlasti, kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

9. U vodećim predmetima *Kirinčić i drugi protiv Hrvatske*, br. 31386/17, 30. srpnja 2020., i *Mirjana Marić protiv Hrvatske*, br. 9849/15, 30. srpnja 2020., Sud je već utvrdio povredu u odnosu na pitanja slična onima u ovom predmetu.

10. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu podneseni, Sud nije utvrdio nijednu činjenicu ni tvrdnju koja bi mogla opravdati ukupnu duljinu trajanja postupka na nacionalnoj razini. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o ovoj temi, Sud smatra da je u ovom predmetu duljina trajanja postupka bila prekomjerna i da nije ispunila pretpostavku „razumnog roka”.

11. Ovaj je prigovor stoga dopušten i ukazuje na postojanje povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

12. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i neodgovarajućim uvjetima u kojima je bio lišen slobode. Pozvao se na članak 3. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.”

13. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva bio lišen slobode u lošim uvjetima. Podaci o lišenju slobode podnositelja navedeni su u priloženoj tablici. Sud upućuje na načela utvrđena u njegovoj sudskoj praksi u vezi s neodgovarajućim uvjetima u kojima su osobe lišene slobode (vidi, primjerice, *Muršić protiv Hrvatske* [VV], br. 7334/13, stavci 96. – 101., ECHR 2016). Posebice ponavlja da izraziti nedostatak osobnog prostora u zatvorskoj ćeliji ima veliku težinu kao čimbenik koji je potrebno uzeti u obzir u svrhu utvrđivanja jesu li opisani uvjeti u kojima je boravila osoba lišena slobode „ponižavajući” sa stajališta članka 3. i mogu li ukazivati na povedu i kada se razmatraju zasebno i u vezi s drugim nedostacima (vidi gore navedeni predmet *Muršić*, stavci 122. – 141., i *Ananyev i drugi protiv Rusije*, br. 42525/07 i 60800/08, stavci 149. – 159., 10. siječnja 2012.).

14. U vodećim predmetima *Muršić*, gore naveden, stavci 69. – 73. i 91. – 173., i *Ulemek protiv Hrvatske*, br. 21613/16, stavci 71. – 120. i 126. – 146., 31. listopada 2019., Sud je već utvrdio povredu u pogledu pitanja sličnih onima u ovom predmetu.

15. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu dostavljeni Sud ne nalazi nikakvu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da donese drukčiji zaključak o dopuštenosti i osnovanosti tih prigovora.

16. Konkretno, prigovor Vlade da je ovaj prigovor preuranjen jer Ustavni sud još nije odlučio o podnositeljevoj ustavnoj tužbi protiv presuda

građanskih sudova o odbijanju njegove tužbe za naknadu mora se odbiti. Da bi se smatrala djelotvornima, takva kompenzacijska pravna sredstva za neodgovarajuće uvjete u kojima borave osobe lišene slobode moraju ispunjavati pretpostavku razumnog roka (vidi *Neshkov i drugi protiv Bugarske*, br. 36925/10 i pet drugih zahtjeva, stavak 184., 27. siječnja 2015.). Nadalje, brzina korektivnih mjera može biti relevantna za ocjenu je li neko pravno sredstvo, koje je u načelu djelotvorno, u određenom predmetu bilo djelotvorno i u praksi u smislu članka 35. stavka 1. (vidi, *mutatis mutandis*, *Story i drugi protiv Malte*, br. 56854/13 i dva druga zahtjeva, stavak 82., 29. listopada 2015.) jer prekomjerna duljina trajanja domaćeg postupka može predstavljati posebnu okolnost koja oslobađa podnositelja obveze iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava (vidi, primjerice, *Šorgić protiv Srbije*, br. 34973/06, stavak 55., 3. studenoga 2011.). Imajući u vidu gore navedeno utvrđenje da parnični postupak o kojemu je riječ nije ispunio pretpostavku „razumnog roka” (vidi stavke 9 – 11), Sud smatra da se od podnositelja zahtjeva stoga ne može zahtijevati da još čeka da Ustavni sud odluči o njegovoj ustavnoj tužbi.

17. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o ovoj problematici, Sud smatra da su u ovom predmetu uvjeti u kojima je podnositelj boravio dok je bio lišen slobode bili neodgovarajući.

18. Ovaj prigovor je stoga dopušten i ukazuje na postojanje povrede članka 3. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

19. Konačno, podnositelj zahtjeva prigovorio je da su domaća sredstva za neodgovarajuće uvjete u kojima je bio lišen slobode bila nedjelotvorna u njegovu predmetu. Pozvao se na članak 13. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

20. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva 12. siječnja 2012. iskoristio dostupno preventivno pravno sredstvo i prigovorio je sucu izvršenja zbog neodgovarajućih uvjeta u kojima je bio lišen slobode u Zatvoru u Varaždinu (vidi priloženu tablicu) te da je odlukom od 23. travnja 2012. sudac naložio njegov premještaj iz takvih uvjeta. Međutim, ta odluka ostala je neizvršena, zbog čega je to pravno sredstvo bilo nedjelotvorno (vidi, *mutatis mutandis*, *Kaić i drugi protiv Hrvatske*, br. 22014/04, stavci 38. – 44., 17. srpnja 2008.).

21. Isto tako, zbog prekomjerne duljine trajanja parničnog postupka u ovom predmetu tužba za naknadu štete, inače djelotvorno pravno sredstvo, bila je nedjelotvorna (vidi stavke 9 – 11 ove presude), pri čemu se podrazumijeva da je to bilo jedino pravno sredstvo dostupno podnositelju

zahtjeva u pogledu uvjeta u kojima je bio lišen slobode u Zatvoru u Zagrebu (vidi priloženu tablicu) s obzirom na kratkoću njegova boravka u toj ustanovi (vidi gore navedeni predmet *Ulemek*, stavak 88.).

22. Ovaj prigovor je stoga dopušten i ukazuje na postojanje povrede članka 13. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

23. Člankom 41. Konvencije predviđeno je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

24. Uzimajući u obzir dokumente u svojem posjedu i svoju sudsku praksu (vidi, konkretno, gore navedeni predmet *Muršić*, stavak 181.; gore navedeni predmet *Ulemek*, stavak 162.; gore navedeni predmet *Kirinčić i drugi*, stavci 20. – 28.; i gore navedeni predmet *Mirjana Marić*, stavci 98. – 104.), Sud smatra razumnim dosuditi iznose navedene u priloženoj tablici.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten,
2. *presuđuje* da ovaj zahtjev ukazuje na postojanje povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u vezi s prekomjernom duljinom trajanja parničnog postupka,
3. *presuđuje* da ovaj zahtjev ukazuje na postojanje povrede članka 3. Konvencije u vezi s neodgovarajućim uvjetima u kojima je osoba lišena slobode,
4. *presuđuje* da ovaj zahtjev ukazuje na postojanje povrede članka 13. Konvencije u vezi s člankom 3. Konvencije,
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti iznose navedene u priloženoj tablici po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja,
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

PRESUDA JUNGIC protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 2. ožujka 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Viktoriya Maradudina
Vršiteljica dužnosti zamjenika tajnika

Frédéric Krenc
Predsjednik

PRESUDA JUNGIC protiv HRVATSKE

PRILOG

Zahtjev u kojem su izneseni prigovori na temelju članka 3. Konvencije
(neodgovarajući uvjeti u kojima borave osobe lišene slobode)

Broj zahtjeva Datum podnošenja	Ime podnositelja Godina rođenja	Ime i lokacija punomoćnice	Ustanova Datum početka i završetka Trajanje	Četvorni metar po zatvoreniku	Posebne pritužbe	Iznos dosuđen na ime naknade nematerijalne štete (u eurima) ¹	Iznos dosuđen na ime troškova i izdataka (u eurima) ²
73024/16 24. 11. 2016.	Franjo JUNGIC 1974.	Horvat Lidija Zagreb	Zatvor u Varaždinu 19. 7. 2007. do 20. 9. 2007. dva mjeseca i dva dana	između 2,70 i 3,78 m ²	nedostatak sanitarnog čvora ili neodgovarajući sanitarni čvor, nedostatak pristupa tuševima ili ograničen pristup tuševima, nedostatak pristupa toploj vodi ili ograničen pristup toploj vodi, prenapučenost, nedostatak privatnosti u zahodu, nedostatak toaletnog pribora, nedostatak tjelesne vježbe na svježem zraku ili nedostatna tjelesna vježba na svježem zraku, nedovoljan broj mjesta za spavanje	12.200,00	250,00
			Zatvor u Zagrebu 2. 11. 2010. do 28. 11. 2010. 27 dana	2,79 m ²	nedostatak svježeg zraka, nedostatak sanitarnog čvora ili neodgovarajući sanitarni čvor, nedostatak prirodnog svjetla ili nedostatan prirodno svjetlo, nedostatak privatnosti u zahodu, nedostatak pristupa tuševima ili ograničen pristup tuševima, prenapučenost, stalna električna rasvjeta, nedostatak električne rasvjete ili nedostatna električna rasvjeta, nedostatak krevetnine i posteljine ili nekvalitetna krevetnina i posteljina, nedostatak pristupa slobodnim ili obrazovnim aktivnostima ili ograničen pristup takvim aktivnostima, nedostatak toaletnog pribora, nedostatak tjelesne vježbe na svježem zraku ili nedostatna tjelesna vježba na svježem zraku		

¹ Uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

² Uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

PRESUDA JUNGIĆ protiv HRVATSKE

			Zatvor u Varaždinu 29. 11. 2010. do 25. 1. 2013. dvije godine, jedan mjesec i 28 dana	između 2,33 i 2,99 m ²	nedostatak svježeg zraka, nedostatak sanitarnog čvora ili neodgovarajući sanitarni čvor, nedostatak prirodnog svjetla ili nedostatan prirodno svjetlo, nedostatak tjelesne vježbe na svježem zraku ili nedostatan tjelesna vježba na svježem zraku, nedostatak privatnosti u zahodu, nedostatak pristupa tuševima ili ograničen pristup tuševima, nedostatak pristupa toploj vodi ili ograničen pristup toploj vodi, prenapučenost, nedostatak toaletnog pribora		
--	--	--	--	--------------------------------------	--	--	--

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 2/1/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524